10/04/2019

Άγιος Αχμέτ: Ιεραποστολή στους μουσουλμάνους

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ο Άγιος Αχμέτ ή Αχμέδ έζησε τα τέλη του 17ου αιώνα στην Κωνσταντινούπολη. Στο θρήσκευμα, όπως αποκαλύπτει το όνομά του, ήταν μουσουλμάνος. Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης στο νέο Μαρτυρολόγιό του μας πληροφορεί ότι είχε μια σκλάβα σύντροφο, ρωσίδα στην καταγωγή και χριστιανή στο θρήσκευμα, η οποία μετά από κάθε εκκλησιασμό επέστρεφε στο σπίτι, έχοντας αλλοιωθεί με θαυμαστό και συνάμα αντιληπτό τρόπο από τον αλλόθρησκο Αχμέτ. Αναφέρει χαρακτηριστικά: «Ούτος έχων σκλάβαν Ρώσσαν συνεμίγνυτο με αυτήν, άφηνεν όμως αυτήν να πηγαίνη εις την Εκκλησίαν των Χριστιανών εἰς τας επισήμους ημέρας. Επειδή δε όταν εκείνη ήρχετο από την Εκκλησίαν, αυτός ησθάνετο ευωδίαν άρρητον απού έβγαινεν από το στόμα της, την ηρώτησεν τί τρώγει και μυρίζει έτζη;»[1]. Αυτή του απάντησε ότι τρώει αντίδωρο και πίνει αγιασμό. Ο καλόπιστος και αγαθός άρχοντας Αχμέτ θέλησε με τα ίδια του τα μάτια να δει, να βιώσει, να αισθανθεί τί σημαίνει εν Χριστώ ζωή. Επέλεξε να παρευρεθεί στον πυρήνα της χριστιανικής ζωής, σε εκείνη την ακολουθία που έκανε την σύντροφό του να ευωδιάζει· στη Θεία Λειτουργία.

Κατά την διάρκεια του μυστηρίου παρατήρησε τον πατριάρχη να μοιράζει ευλογία σε μορφή ακτίνας. Έφτανε στα κεφάλια όλων των χριστιανών εκτός από το δικό

του. Συγκλονισμένος, επιθύμησε να βαπτισθεί χριστιανός, όπερ και εγένετο. Έμεινε όμως για αρκετό καιρό κρυφοχριστιανός, μέχρι που «εις μίαν σύναξιν λογοτριβούντες οι μεγιστάνες ποίος άραγε να είναι μεγαλύτερος; και ερωτήσαντες και αυτόν, αυτός εφώναξεν όσον εδύνατο: μεγαλωτάτη από όλα είναι η πίστις των χριστιανών. Και ωμολόγησεν τον εαυτόν του χριστιανόν, και όλον το μυστήριον της ενσάρκου οικονομίας του Χριστού κηρύξας παρρησία, το μακάριον τέλος του μαρτυρίου εδέξατο»[2] στις 3 Μαίου 1683.

Η μνήμη του Αγίου Αχμέτ τιμάται 24 Δεκεμβρίου εκάστου έτους.

Ιεραποστολή στους μουσουλμάνους

Ναι, ιεραποστολή και στους μουσουλμάνους, αφού τέτοια είναι η εντολή του Κυρίου: «μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ.28,19). Το πρόβλημα δεν είναι, αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί, σε ποιους θα κάνουμε ιεραποστολή, ποιοι την αποδέχονται ή σε ποιους θα είναι καρποφόρα, αλλά ποιοι και με τί πνεύμα επιχειρούν να την προσφέρουν. Ο καλύτερος τρόπος ορθόδοξης μαρτυρίας είναι η Αγιότητα, η μίμηση Χριστού.

Ας δούμε όμως συγκεκριμένα τί στάση κράτησε ο Κύριος στη συναναστροφή του με τους αλλόθρησκους. Έμεινε έκπληκτος, επαίνεσε και κατένευσε στην έκκληση του εκατόνταρχου για τη θεραπεία του δούλου του· «ἀκούσας δὲ ὁ ᾽Ιησοῦς ἐθαύμασε», και εφιστώντας την προσοχή όσων ήθελαν και θέλουν να λέγονται «δικοί του», «εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ᾽Ισραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ ᾽Αβραὰμ καὶ ᾽Ισαὰκ καὶ ᾽Ιακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν,οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων»(Ματθ. 8,10-12). Ας μελετήσουμε επίσης την υπέροχη ιεραποστολική προσέγγιση της Αγίας φωτεινής της Σαμαρείτιδας: «εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.»(Ιω. 4, 10) και ακόμα: «ἀλλ’ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν»(Ιω. 4, 23-24).

Αξίζει επιπροσθέτως να σημειώσουμε το όραμα του Πέτρου για την οικουμενικότητα του αποστολικού έργου(Πραξ. 10, 1-33) και την προτροπή του Φιλίππου από τον Κύριο για την προσέγγιση του Αιθίοπα(Πραξ. 8, 26-40).

Ας πάψουμε να κοιτάμε και να περιμένουμε από άλλους, ας στρέψουμε τούτο το επικριτικό βλέμμα, που έχουμε όταν αντικρίζουμε τους αλλόθρησκους, στον εαυτό μας. Ας θυμηθούμε τα ελεγκτικά λόγια του Ιησού που απηύθυνε προς τον Πέτρο όταν αυτός ασχολήθηκε με τον Ιωάννη λέγοντας «Κύριε, οὗτος δὲ τί;». Η απάντηση που πήρε ήταν: «ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ ἀκολούθει μοι»(Ιω. 21,20).

Όσον αφορά στην εχθρική στάση που δείχνουν οι μουσουλμάνοι απέναντι στις άλλες θρησκείες και ειδικότερα στην χριστιανική, προφέρω τους λόγους σύγχρονου ιεράρχη: «Εξ ονόματος του μίσους τους, δεν θα αλλάξουμε εμείς την πίστη μας», στην οποία καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει η αγάπη, η συγχωρητικότητα και η θυσία.

Η εκκλησιαστική ιστορία έχει διασώσει αρκετές προσπάθειες εκ μέρους των αγίων της πίστεώς μας για την προσέγγιση των μωαμεθανών. Εμείς, στο συγκεκριμένο άρθρο, θα ασχοληθούμε μόνο με δύο· του Αγίου Κυρίλλου (ενός εκ των φωτιστών των Σλάβων) και του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά[3].

Συναντάμε τον Κωνσταντίνο τον φιλόσοφο (μετέπειτα άγιο Κύριλλο) το 855 μ.Χ. να αποστέλλεται από τον αυτοκράτορα Μιχαήλ τον Γ΄ στους Άραβες μωαμεθανούς, στην πόλη της Βαγδάτης[4]. Εκεί ο Άγιος άνοιξε διάλογο και ασχολήθηκε με διάφορα θέματα όπως η καταπίεση των Χριστιανών, η Αγία Τριάδα, η στράτευση των Χριστιανών, οι φόροι που τους επιβάλλονταν και τα επιτεύγματα των Αράβων. Εμείς θα μνημονεύσουμε μόνο το πρώτο. «Όταν έφθασαν (ο Κωνσταντίνος και ο γραμματέας του στη Βαγδάτη), είδαν ότι στην εξωτερική πλευρά της πόρτας των σπιτιών, στα οποία κατοικούσαν Χριστιανοί, είχαν ζωγραφιστεί εικόνες δαιμόνων, οι οποίοι έκαναν μαγείες και μορφασμούς. Ρώτησαν τότε τον Φιλόσοφο: «Φιλόσοφε, τι σημαίνουν τα σχέδια αυτά;». Και εκείνος τους είπε: «Βλέπω πρόσωπα δαιμόνων και γι αυτό υποθέτω ότι μέσα στα σπίτια κατοικούν Χριστιανοί· δηλαδή οι δαίμονες δεν μπορούν να ζήσουν με αυτούς, αλλά βγαίνουν έξω, μακριά τους. Εκεί όμως που δεν υπάρχουν απ’ έξω από τα σπίτια τα σχέδια αυτά, οι δαίμονες συγκατοικούν με τους ανθρώπους μέσα στα σπίτια»[5](Η σχεδίαση των δαιμονικών αυτών παραστάσεων ήταν προφανώς μέτρο καταπιέσεως και εξυβρίσεως των Χριστιανών από μέρους των μωαμεθανικών αρχών).

Ακόμη, άξια αναφοράς είναι και η συναναστροφή (κατ’ ανάγκη) του Αγίου

Γρηγορίου του Παλαμά με τους Μωαμεθανούς. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Το 1354 ο Άγιος αιχμαλωτίστηκε από τους Τούρκους και οδηγήθηκε σε φυλακίσεις, προσβολές, βασανιστήρια και συνεχείς, δυσχερείς μετακινήσεις. Πιο συγκεκριμένα, «η σύλληψίς των πρέπει να συνέβη περί την 10 Μαρτίου 1354, αμέσως δε ωδηγήθηκαν στη Λάμψακο, και όλοι υπέστησαν δουλεία, απογύμνωσι και κακοποίησι «παντοδαπήν του σώματος». Ιδιαιτέρως εταλαιπωρήθηκε ο ιεράρχης λόγω του επισφαλούς της υγείας του και από την κακοποίησι υπέστη «των μελών πάρεσιν(Γρηγορίου Παλαμά, Προς την Εκκλησίαν 19)»»[6]. Ωστόσο, ο Άγιος δεν πτοήθηκε αλλά «είχε συναίσθησι ιεραποστολής στην Ασία προς επαναευαγγελισμό του τόπου και πίστευε επίσης ότι ήταν έργο της θείας πρόνοιας το ότι μεταφέρθηκε αιχμάλωτος εκεί, όπου ζούσαν ανάμικτοι Χριστιανοί και Τούρκοι μουσουλμάνοι και μπόρεσε να μεταφέρει σ’ όλους το μήνυμα του Κυρίου Ιησού Χριστού»[7]. Του δόθηκε η δυνατότητα μέσα από τις κακουχίες της αιχμαλωσίας να διαλεχτεί με τους Χιόνες, «ομάδα προσώπων, των οποίων η προσέλευσις παραμένει μυστηριώδης. Δύο είναι τα υπό των σημερινών μελετητών χρησιμοποιούμενα στοιχεία για τη λύσι του αινίγματος των Χιονών. Α) Η υποτιθέμενη μουσουλμανική προέλευσις του ονόματός των· αραβική ή περσική ή τουρκική, Β) η αιρετική θρησκευτική τοποθέτησίς των»[8].

Μερικές αξιοθαύμαστες απόψεις του Αγίου Γρηγορίου σε σχέση με τον Μωαμεθανισμό είναι οι παρακάτω… Όταν ρωτήθηκε γιατί οι χριστιανοί δεν πιστεύουν στον Μωάμεθ και στο Κοράνι, ο Άγιος απάντησε: «Στο Ευαγγέλιο δεν υπάρχει τίποτε που να μη έχη προλεχθή και από τους θείους προφήτες· αν λοιπόν ήταν γραμμένο σ’ αυτό κάτι για τον Μωάμεθ, θα υπήρχε γραμμένο και στους προφήτες. Θα εύρης όμως γραμμένο και μη απαλειμένο, ότι θα έλθουν πολλοί ψευδόχριστοι και ψευδοπροφήτες, και θα παραπλανήσουν πολλούς»[9]. Και συνεχίζει, όσον αφορά στον Μωάμεθ: «Υπάρχει και σε εσάς και σε εμάς συνήθεια, βεβαιωμένη από παλαιό χρόνο και νόμο, να μη παραδεχώμαστε τίποτε ως αληθινό χωρίς μαρτυρίες. Οι μαρτυρίες δε είναι διπλές ή από τα ίδια τα έργα και τα πράγματα ή από αξιόπιστα πρόσωπα. Ο Μωυσής λοιπόν επαίδευσε την Αίγυπτο με σημεία και τέρατα, έσχισε τη θάλασσα με ράβδο και την ένωσε πάλι, έβρεξε άρτον από τον ουρανό, αλλά τι χρειάζεται να ειπώ τα άλλα, αφού ο Μωυσής είναι και για σας αξιόπιστος; Διότι αυτός μαρτυρείται και από τον Θεό ως πιστός δούλος, αλλά όχι ως υιός ούτε ως Λόγος. Έπειτα κατά θείο πρόσταγμα ανέβηκε στο όρος και απέθανε και προστέθηκε στους προγόνους του. Ο Χριστός όμως, εκτός από τις πολλές και μεγάλες θαυματουργίες που επετέλεσε, μαρτυρείται και από τον Μωυσή αυτόν και από τους άλλους προφήτες, και μόνος ανά τους αιώνες αυτός λέγεται και από σας επίσης ότι είναι Λόγος του Θεού και μόνος στους αιώνες εγεννήθηκε χωρίς άνδρα, από παρθένο, και μόνος στους αιώνες αναλήφθηκε από τον Ελαιώνα στον ουρανό και διαμένει εκεί αθάνατος, όπως και σεις ομολογείτε.

Γι’ αυτό λοιπόν εμείς πιστεύομε στον Χριστό και το Ευαγγέλιό του. Τον Μωάμεθ όμως δεν τον ευρίσκομε ούτε από τους προφήτες να μαρτυρείται ούτε κάτι θαυμαστό και αξιόλογο και οδηγητικό προς την πίστι να έχη επιτελέσει. Γι’ αυτό δεν πιστεύομε σ’ αυτόν ούτε στο από αυτόν προερχόμενο βιβλίο»[10]. Και τελειώνω με τα εξής: «Έφθασε βέβαια ο Μωάμεθ, ξεκινώντας από την ανατολή, νικητής έως την δύσι του ηλίου, αλλ’ αυτό το επέτυχε με πόλεμο και μάχαιρα, με λεηλασίες και ανδραποδισμούς και ανθρωποκτονίες, των οποίων τίποτε δεν προέρχεται από τον αγαθό Θεό, αλλά είναι μάλλον παραδειγματικό θέλημα του εξ αρχής ανθρωποκτόνου. Τι δηλαδή, και ο Αλέξανδρος, ξεκινώντας από τη δύσι, δεν υπέταξε όλη την ανατολή; Αλλά και πολλοί άλλοι πολλές φορές με τις εκστρατείες των επεκράτησαν σε όλη την οικουμένη. Κανένα όμως γένος δεν εμπιστεύθηκε τις ψυχές του σε κάποιον απ’ αυτούς, όπως εσείς στον Μωάμεθ»[11].

Εν κατακλείδι, σημειώνω κάποιες προτάσεις για την επικοινωνία που οφείλουμε να έχουμε όσοι προσεγγίζουμε τη θρησκεία αυτή με ιεραποστολικό σκοπό.

Για έναν ενδελεχή διάλογο, όχι μόνο με τους μουσουλμάνους αλλά και με κάθε άλλη θρησκεία η αίρεση, απαιτείται η από μέρους των ορθοδόξων γνώση τόσο της εμπειρικής όσο και της επιστημονικής ορθόδοξης θεολογίας.
Βασική προϋπόθεση αποτελεί η καλή γνώση της θρησκείας του Ισλάμ και του βασικού της βιβλίου, του Κορανίου. Αξιόλογο σε αυτή την περίπτωση είναι το σύγγραμμα του αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου Γιαννουλάτου με τίτλο «Ισλάμ» (θρησκειολογική επισκόπηση)[12].
Στην ιεραποστολική προσέγγιση ας μην διστάσουμε να επαινέσουμε τα καλώς κείμενα της θρησκείας αυτής, όπως άλλωστε έπραξε και ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, αναφωνώντας προς τους Οθωμανούς κατά την διάρκεια της τελετής μίας κηδείας τους: «ότι μεν καλόν το παρ’ υμων εκτός τελεσθέν οιδα»[13]· σε μετάφραση: «γνωρίζω ότι ήταν καλό αυτό που ετελέσατε εκεί έξω» και ακόμα «εύγε».
Ο προαναφερθείς όμως λόγος συνοδευόταν συνετά με το «αλλά πάντως ο κριτής έχει και τη δικαιοδοσία να παράσχη συγγνώμη, και ως κριτής, και κατά τη δική σας θρησκεία, ολοκλήρου του γένους των ανθρώπων θα έλθη ο Χριστός. Επομένως προς εκείνον πρέπει να αναπέμπη κανείς αυτές τις βοές και τις ευχές. Άραγε και σεις αυτόν επικαλείσθε ως Θεόν, όπως κι’ εμείς, γνωρίζοντας ότι είναι αδιαίρετος του Πατρός ως έμφυτος Λόγος του;»[14]. Έτσι, όπως και ο Άγιος Γρηγόριος, έχουμε την υποχρέωση να επιδεικνύουμε τα σφάλματά της πίστεώς τους και όχι εξ ονόματος μιας φαινομενικής μόνο αγάπης να τους εγκαταλείπουμε στην πλάνη τους.

[1] http://www.diakonima.gr/2013/12/30/ (Π.Βασιλείου Καλλιακμάνη)

[2] http://www.diakonima.gr/2013/12/30/ (Π.Βασιλείου Καλλιακμάνη)

[3] Αναστασίου Γιαννουλάτου, Ισλάμ, εκδ.«Ακρίτας», Αθήνα 1975, σ. 39.

[4] Ιωάννη Αναστασίου, Εις τον βίον Κωνσταντίνου, εκδ.«Επιστημονική Επετηρίδα της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ», Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 62.

Αναστασίου Γιαννουλάτου, Έως εσχάτου της γης, εκδ.«Αποστολική Διακονία», Τίρανα 2008, σ. 132.

[5] Θεοδρομία, Τριμηνιαία Έκδοση Ορθοδόξου Διαδαχής, Τεύχος 3, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1999.

[6] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 59.

[7] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 57.

[8] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 63.

[9] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 186.

[10] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 205.

[11] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 191.

[12] Αναστασίου Γιαννουλάτου, Ισλάμ, εκδ.«Ακρίτας», Αθήνα 1975.

[13] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 203.

[14] Γρηγορίου Παλαμά, Έργα (Εισαγωγή, Παναγιώτη Χρήστου), εκδ.«Γρηγόριος ο Παλαμάς», Ε.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 1994, σ. 203.

Κωνσταντίνος Μεταλλίδης / ierapostoles.gr